

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 6. aprila 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 40.

Za reformo taksnega zakona.

Takse v naši zakonodaji imajo pretežno fiskalen značaj, ker se ne omejujejo samo na dajanje za poslovanje državnih uradov ali oblastev za gospodarsko ali moralno korist posameznikov, ampak obremenjujejo ves promet in pravno življenje na način, ki jasno kaže, da ima finančna uprava s takсами predvsem namen kolikor mogoče dvigniti državne dohodke.

Obremenitev po takсах je zaradi tega dosegla višino, ki je dala gospodu ministru financ povod za izjavo, da ne računamo na nadaljno povišanje taks in trošarin, ker je glede teh dajatev dosežena že skrajna meja. Ta meja obremenitve pa je specijelno za Slovenijo že davno prekoračena. Po državnem proračunu za l. 1924/25 znašajo neposredni davki samo 11.54% celokupnih državnih prejemkov, dočim dosega v Sloveniji po statistiki, ki nam je žal na razpolago samo za prvih devet mesecev l. 1925, donos neposrednih davkov 142 milijonov dinarjev, posrednih davkov pa 67 milijonov. To kaže, da je Slovenija z neposrednimi davki obremenjena precej preko povprečja drugih pokrajin. Zaradi tega se v Sloveniji kaže tem nujnejša potreba, da se takse z ozirom na visoko obremenitev po direktnih davkih tembolj znižajo.

Izenačenje taks ni Sloveniji doprineslo zaželenih enakomernosti državnih bremen, ker je povzročilo izdatno višjo obremenitev, ki ni v skladu z obremenitvijo po direktnih davkih. Neenakomernost obremenitve je namreč povišanje taks še povečalo, ker se pri enakih takсах ni znižalo neposrednih davkov na nivo davčnih meril in davkov v drugih pokrajinah, na primer glede posebne pridobnine, glede tantijemne davka itd., odnosno se pri gostilničarskih takсах ni vpoštevalo obremenitve po trošarini na vino in žganje.

Za novim zakonom so se nadalje razveljavile razne ugodnosti. Med njimi je bila najvažnejša pogojna takсна prostost trgovske korespondence, kar povzroča ne malo zmedo v trgovskem poslovanju, ker si večina trgovcev ni na jasnem kakšni taksi podlegajo razni primeri trgovske korespondence, ki so poleg v tarifi navedenih listin običajni v trgovskem prometu. Trgovsko poslovanje je tako mnogostransko, da ni mogoče naštetih vseh pravnih poslov, koji se vrše dan na dan v kupčiji in za katere bi bili v interesu nemotenega poslovanja upravičeni zahtevati takšno prostost, katero uživa vsaj pogojno trgovska korespondenca tudi v drugih državah. Vsled tega bi bilo potrebno, da se trgovski korespondenci prizna vsaj pogojno takšno prostost v smislu predloga k čl. 6. taksnega zakona.

Važna ugodnost, katero je razveljavil novi taksni zakon, je obstojala v tem, da so bile vloge (prijava, napovedi itd.), ki so potrebne za odmero ali za predpis davkov ali za določilo zakonito dovoljenih ugodnosti ali olajšav, ter pritožbe proti taksam in pristojbinam, odnosno proti neposrednim davkom proste vsakih taks. Prebivalstvo ne more pojmiti, zakaj naj bi taksiralo vloge, katere so potrebne, da more davčno oblastvo ali davčni urad odme-

rifi davke ali takso, torej vloge, katere je po zakonu dolžno vlagati in ki imajo edino namen omogočiti finančni upravi pravilno odmero davkov.

Izenačenje taks pa nam je doneslo tudi celo vrsto novih taks, med njimi tudi take, ki po svojem značaju spadajo v vrsto direktnih davkov, kakor na primer točilna taksa, taksa od izplačanih službenih prejemkov, razne letne takse itd., ki se plačujejo na predmetne dohodke. Specijelno točilna taksa daje tako po svoji višini, kakor po načinu odmerjanja mnogo povoda za upravičene pritožbe. Občutnost te takse, katero povzroča v prvi vrsti neenakomerna odmera, dokazuje činjenica, da točilci pijač splošno predlagajo na vseh zborovanjih in shodih, da naj finančna uprava, če se že ne more odreči dohodkov iz teh taks, primerno poviša trošarino na vino in žganje.

Izmed ostalih taks navajamo kot posebno občutne sodne in carinske takse.

Sodne takse vsled svoje izmere notorično ovirajo, če ne naravnost onemogočujejo gospodarsko šibkejšim in srednje imovnim slojem brez izdatnih premoženjskih žrtev pol do pravice. Sodno postopanje je tako drago, da se marsikdo temeljito premisli nastopiti sodno pot, če tudi je v pravici, in se spušča v poravnave, ki običajno vsaj deloma kratijo njegovo pravico. Pri določanju sodnih taks se je vsekakor premalo oziralo na dejstvo, da je sodstvo v interesu vseh slojev, in da ne sme biti v tako veliki meri od premoženjskih razmer odvisno, da pride kdo do svoje pravice.

V carinskem poslovanju se plačuje skoro za vsako fazo uradnega poslovanja posebna taksa, ki poleg visoke carine povzroča strankam ne le materialne izdatke, ampak še bolj komplicira že itak komplicirano poslovanje.

Zunanja trgovina češkoslovaške v letu 1925.

Sledeča tabela nam kaže zunanjo trgovino Češkoslovaške v preteklih treh letih (v milijoni Kč):

	1923	1924	1925
Izvoz	12.518	17.022	18.799
Uvoz	10.129	15.862	17.594
	+ 2.389	+ 1.160	+ 1.205

Kakor vidimo, je trgovska bilanca obvarovala lani prejšnjo aktiviteto in jo je celo za 45 milijonov Kč dvignila; ni pa dosegla aktivitete leta 1923 in je zaostala za njo za 1184 milijonov Kč. Lanski uvoz in izvoz sta se napram predlanskemu pomnožila v približno enaki izmeri.

Pri uvozu so daleč na prvem mestu tekstilne surovine, ki so dale več kot 30% vsega lanskega importa. Na drugem mestu je žito, moka, sadje in sočivje v višini 2533 milijonov Kč = nad 14%.

Najvažnejše dežele importa v Češkoslovaško so Nemčija, Ogrska, Poljska, Avstrija, U. S. A., Velika Britanija, Francija, Holandija, Jugoslavija, Švica, Rumunija in Italija. V lanskem decembru je prodala Jugoslavija Češkoslovaški blaga i. dr. za dobrih 47 milijonov Kč = 2.39%.

Prof. dr. Metod Dolenc:

Načrt zakona o pobijanju nedopustne spekulacije z živlenskimi potrebščinami.

Popolnoma nova misel načrta je, da zabranjuje vsak dogovor proizvajalcev ali prodajalcev v smislu umetnega vzdržavanja ali enakega ustanavljanja previsokih cen za človeško in živalsko prehrano, obleko, obutev, kurjavo in razsvetljavo. Vsak dogovor, ki se sklene radi določitve cen, mora biti pismeno sklenjen, a prepis se mora predložiti ministru za socialno politiko. Ta minister presodi ta dogovor, pa ga sme — razveljaviti. Kdor bi se poslej navzlic razveljavi vendarle držal takega dogovora, dobi hudo kazen. Če bi se pa fakično ugotovil tak dogovor, ki ni pismen ali neprijavljen, pa se prodaja po njem izvršuje, pride še hujša kazen. Ko stopi nov zakon v moč, morajo se v enem mesecu ministru za socialno politiko predložiti vsi taki, že prej sklenjeni kartelni dogovori, da se postopa z njimi, kot je že navedeno. Kdor tega ne stori, zadene ga huda kazen. Tehnični pomisleki: Ali je to že »kartel«, če se dva trgovca dogovorita glede cen? Ali naj pri kartelu 300 trgovcev vsi hkratu predložijo »dogovor«; če ne vsi, kateri pa? Pa o teh tehničnih hibah načrta bi še lahko »pravilnik« k zakonu prinesel dodatke. O zelo resnih pomislekih glede načina razveljavljanja »dogovora«, bo še govora v drugi zvezi.

Novo formulirano je v načrtu določilo glede delikta umetnega draženja (navijanja cen) posameznih prodajalcev. Predvsem je utesnjeno samo na opravila, ki se obnavljajo kot trgovinski posli. Izvorni proizvajalci so torej od tega delikta izzeti. Seveda je merodajna gori navedena definicija »umetnega draženja«.

Na novo se uvaja po načrtu tarifieranje hleba, hranilnih izdelkov od zaklane živine, jedil v gostilnah in prenočišč za vsakega prodajalca ali oddajalca, — mleka, rib, zelenjave in sadja pa le, če se prodaja vrši posredno, ne pa od izvornega proizvajalca ali pa če se vrše te prodaje kot trgovinski posli. Tarife (načrt pravi vedno »takse«) morajo biti v obratovalnici vidno izkazane. Ako bi prodajalci, odnosno lastniki obratovalnic (peki, mesariji, preka-jevalci, restavraciji, prenočevalci, mlekarne, prodajalne rib, zelenjave ali sadja) radi tarifieranja ustavili delo ali obrat, sme mestno ali občinsko županstvo liste obratovalnice (prodajalnice) prisilno rekvirirati s potrebnim orodjem vred in delo na svoj lastni račun v listem lokalu nadaljevati. Za dobo rekvizijskega obrata dobé lastniki obratovalnice (prodajalnice) odškodnino, ki se sestavlja iz zakupnine in amortizacijske kvote za obrabo orodja. Višino določi komisija treh članov, od katerih imenuje po enega županstvo, pristojno policijsko oblastvo (pri nas v Sloveniji v manjših krajih zopet županstvo) in lastnik obratovalnice (prodajalnice). Zoper rekvizicijo je dovoljena pritožba v 3 dneh na »komisijo za kontrolo odrejenih tarif« (»takse«), o kateri pa še ne vemo, kako bo sestavljena, ker jo predpiše še le »pravilnik«, ki se izda, ko bo zakon sprejet. (Zadnjič

je trajalo, da je izšel pravilnik k zakonu, ki velja danes, od 6. januarja do 11. septembra 1922). Pritožba pa ne bo imela odločilne moči. Komisija, ki prevzame obratovalnico (prodajalnice), pa je sestavljena iz zastopnika krajevnega policijskega oblastva in dveh državljanov. — Da gre tu za neko vrsto časne zasege zasebne imovine, ki naj zlomi filnik karteliranim obrtnikom, odnosno trgovcem, ki hočejo cene nepravilno zvišati ali nepravilne cene vzdržati, je jasno. Odprto naj ostane teoretično vprašanje, ali gre tukaj za dejanje države v stiski (Staatsnotrecht) ali za neko Regalno servitudo države; kajti ekspropriacija tak čin ni. Vsekakor pa bomo morali reči, da raz stališče ustave, ki smo ga uvodoma obrazložili, tako določilo o začasni zasegi njenim določilom ne nasprotuje. Kar se pa tiče izvedljivosti in smotrenosti take odredbe, bo še govora pozneje.

Tarifieranje vrše občinski odbori; v »oblastnih« in »okrožnih« (?) mestih izbere občinski odbor ožji odsek 5 do 9 članov, ki ima ta posel in se bavi z aprovizacijskimi zadevami. Ta odbor mora v 2 mesecih po tem, ko stopi zakon v veljavo, izvršiti tarifieranje živlenskih potrebščin in prenočišč. Če tega ne bi storil, ali če bi pozneje ne premenil tarife, dasi se je izkazala za to potreba, zadene jih kazen, ki jo izreče minister za socialno politiko, kazen je samo denarna; zoper ministrov izrek je dopustna pritožba na državni svet.

Iz vseh kazni, ki se izreko po tem zakonu v denarju, se sestavi fond za pomoč občinskih organizacij in konsumnih združenj; v ta fond pride tudi do- slejšni fond za prehrano siromakov.

Tarife, ki jih gori označeni odbor določi, publicira županstvo na običajni način in jih dostavi pismeno prizadejim obratovalnicam. Zoper to določitev imajo konsumenti kakor tudi prizadeji obrtniki ali prodajalci pravico pritožbe na posebno kontrolno komisijo. Nahaja se ta komisija — sestav bo določen, kakor je še bilo povedano, še le s »pravilnikom« — pri velikih župan- nih in bo morala izdajati svoje rešitve v 10 dneh. Pritožbe še ne ovirajo izvršitve sklepov, rešitev teh pritožb po označeni komisiji pa je dokončna.

Minister za socialno politiko si ustanovi »svetodajalni pri- dobitni odbor«, ki bo imel 7 članov in mu bo dajal potrebna mnenja radi izvrševanja tega zakona. Bljže o njegovem delokrogu predpiše zopet »pravilnik«.

Glede postopanja, ki naj se uvede za vsa po tem zakonu kazniva dejanja, so prišli v nov načrt neki naravnost nerazumljivi dodatki. Novi zakon naj bi določil, da se mora vsaka pritožba zoper sodbo prvega sodnika predložiti v treh dneh višji instanci — po obstoječih predpisih. To je nesmisel. Če ostanejo predpisi — in to bi bilo prav, ker ne gre, da bi se za vsak zakončič izpreminjal splošni k. pr. red, — potem naj se pusté roki za pritožbo in izvedbo, kakor so. Dalje pravi načrt, da naj se vsaka sodba objavlja razen v domačem »Uradnem listu«, tudi še v »Službenih novinah«. To bi bilo le

šikanozno podraževanje kazni! Naj se vendar prepusti sodišču, da od primera do primera odloči, kako in kje treba kazni objaviti. Slednjič imej po novem zakonu vsa k d o pravico obtožiti (ne samo: ova-diti!) vsako kaznivo dejanje iz tega zakona pri pristojnem sodišču. Vidi se, da je delal ta načrt jurist, ki kazenskopravnega postopanja v Sloveniji, na Hrvaškem itd. ne pozna. Danes veljajoči zakon o pobijanju draginje je bil izdan pod ministrom dr. Zerkjavom in se za to glede določil, ki posegajo v postopanje pri sodiščih, prilaga poslopkom vseh kazenskih pravnih redov v državi. Ta-le načrt pa hoče temeljni načela o javnih in zasebnih obtožbah postaviti na glavo, po vrhu pa bi še odprl na stečaj vrata po-pularni obtožbi, pri kateri bi bili prodajalci in obrtniki izpostavljeni za goli nič obsejnosti svojih odkritih in skritih nasprotnikov, da bi jih tirali pred sodnika. Teh popularnih obtožiteljev pa to ne bi stalo niti ene pare, saj so vse tožbe in vse vloge ter sodbe po predlogu načrta oproščene taksi! A obtožene trgovce?

Z zadnjo določbo načrta glede izmenjave starega zakona z novim pa pridemo do neke značilne točke. Po dosedanjih predpisih zadene ka-zen za prehrane cene tudi vsakega obrtnika. Ta predpis pa je sedaj izpuščen. Rokodelci naj uživajo prednost pred prodajalci. Zakaj, ne izve-mo; pri nas se k načrtom ne pridodaja motivov.

Ad bl. Drugo vprašanje, ki nas inter-esira, pa je: odkod naj se snuje večja učinkovitost novih predpisov v primeri z doslednjimi? Če študiramo načrt, najdemo, da si zamišlja večjo učinkovitost v svojih novih predlo-gih glede karteliranja trgovcev in prodajalcev, dalje glede tarifiranja življenjskih potrebščin in pa v po-ostrenju kazni. Da bi poostrenje kazni znatno vplivalo na omiljenje draginje, ni misliti. Kajti poostritev kazenskega postavka še ne pomeni resnično zvišanje kazni v konkretnem primeru in to kršitelji zakonitih predpisov dobro vedo. Tudi to, da se zaporne kazni ne dajo izpreme-niti v denarne, je že doslej v veljavi. Ostaneta torej dva momenta, kar-te-liranje in tarifiranje, ki ju uveljavlja načrt.

(Konec prih.)

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORISČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

Premog in železo sta brezdvomno naj-mogočnejša gospodarja sveta. Z zgodo-vino železa se začneja tudi zgodovina go-spodarskega, posebno pa trgovskega in obrtnega razvitka vsake kulturne države. Železni voz posreduje najhitrejši promet na kopnem, z železnimi ploščami oklop-ljene ladje varno vzdružujejo prometne veze s posameznimi kontinenti, železna žica prenaša bliskoma naše v besedah izražene misli in želje v najbolj oddalje-ne kraje sveta, z železnim stolom izde-lujemo toplo obleko, z železnim plugom orjemo plodno zemljo, z železnim srpom žanjemo zrelo žito in z železnimi pri-pravami končno pridobivamo in prede-lujemo podzemeljske zaklade. Z železom naposled branimo in varujemo svojo očetnjava ter jo uvrstimo v družbo onih faktorjev, ki so merodajni za svetovni mir in red.

Premog in železo sta ona dva stebra, na katerih počiva kulturni in gospodar-ski razvitek vsakega naroda. In če se šteje premog v vseh onih državah, ki ne

Avtomobilski oddelek na letošnjem Ljubljanskem velesejmu.

Dosedaj so se vršili ljubljanski vele-sejmi vedno v jeseni. Mesec september ni najugodnejši za razstavo avtomobi-lov. Letos pa se vrši mednarodni vzor-čni velesejem v Ljubljani od 26. junija do 5. julija. Baš ugodni termin za večjo avtomobilsko razstavo, katero se name-rava prirediti.

V Sloveniji je avtomobilski sport zelo razvit, ne zaostaja pa tudi motociklizem. Smoteno delovanje ljubljanske sekcije Auto-kluba in Moto-saveza je veliko pri-pomoglo k tem uspehom. Slabe ceste v zadnjem času seveda ne dajejo vzpod-bude k nadaljnjemu razvoju. Upamo, da se bo naša cestna mizerija kmalu zbolj-sala.

Zanimivo je, da se vrši v času vele-sejma tudi mednarodna alpska tekma. Vozači bodo pasirali Ljubljano. Tako so dani vsi predpogoji, da naša razstava dobro izpade.

O razvoju avtomobilizma in motociklizma v Sloveniji je informirano tudi taj-ništvo mednarodne zveze avtomobilskih konstruktorjev v Parizu. S posebnim od-lokom je priznalo važnost avtomobilске razstave v Ljubljani in priporoča ude-ležbo svojim članom-tvornicam.

Obeta se nam pestra revija najrazlič-nejših izdelkov evropskih in ameriških tvornic. Interesenti bodo imeli dovoljno izbiri, kupili si bodo na razstavi voz, ki bo odgovarjal okusu, uporabi in žepu.

Kako se zavežejo društva?

Iz sodne prakse.

(Konec.)

Prizivno sodišče toženčevemu prizivu ni ugodilo. — Priziv vidi bi-stveno nedostanost postopanja v tem, da nista bila zaslišana Z. in P. o tem, da nista bila odbornika in da radi tega nista bila upravičena v imenu društva naročati in se obve-zati. Toda ta graja prvi sodbi ni upravičena, čim je sodba neizpod-bitno ugotovila, da si je društvo po svojih odbornikih izvršena po teh dveh osebah naročene naprave ogledalo, odobrilo, jih rabilo in de-loma tudi plačalo. Pričevanju K.-ja je pa vrh tega še posneli, da sta bi-la on in Z. pooblaščenca po odboru, da nadzirata delo. Če je Z. poobla-snilo prekoračil, je to prekoračenje društvo, kakor pravkar navedeno, odobrilo in stem postalo neposredni zavezanec napram tožnici po § 1016. odz. — Tudi se mora pridrati prvi sodbi, ko izreka, da ni bila do-ločena nobena pavšalna vsota, tem-več da je treba plačati po režijskih stroških. Po razpravnih podatkih ni bil za izvršena dela sestavljen no-ben podrobni ni osnovni načrt niti

proračun. Ker je prvo sodišče po skrbni oceni vseh razpravnih podat-kov, kakor rečeno, tudi povsem pravilno ugotovilo, da tudi najvišja cena 150.000 K ni bila dogovorjena, je sodba tudi pravno v zakonu ute-meljena.

Revizijsko sodišče toženčevi re-viziji ni ugodilo. — Tožena stranka je trdila na prvem sodišču, da je odobrila in sprejela vsa, na igrišču po tožnici izvršena dela le v prepri-čanju, da ne bodo stala nad 150.000 kron. Ker je pa podsodno ugotov-ljeno, da ni bila dogovorjena dolo-čena cena za ta dela, bi po § 871. odz. odobritev le v tem primeru ne bila pravnoveljavna, če se je zgodi-la v zmoti, ki jo je povzročil sopo-godnik ali ki jo je sopogodnik očilo moral opaziti. To pa ne izhaja iz podsodnih ugotovitev, zato ni prav-nopomočna prizivna sodba, ki sma-trja, da je tožena stranka pravnove-ljavna odobrila vsa dela, ki jih tož-nica zanjo izvršila. — V glavnem se pa v reviziji uveljavlja, da niso bili izvedeni predlagani dokazi, ki bi se z njimi bilo dokazalo, da je bila za vsa dela določena stalna cena 150.000 K. Upoštevati pa je podrob-ne ugotovitve, da je bil samo za ograjo plačan znesek 118.000 K, ta-ko da bi za vsa druga dela ostala le vsota 32.000 K; da razen priče B.-ja nobena priča ni mogla potrditi, da se je res dogovorila stalna cena in sicer prav znesek 150.000 K za vsa dela, da pa je priča S. odločno za-nikal tak dogovor. Nadalje ni pre-zreli, da se po navedbah tožene stranke same niso dala vsa naročila hkratu, marveč posamezno in celo le nekaj predmetov z izrečnim pri-slankom odločujočih klubovih funk-cionarjev, dočim so se druga dela naročila po Z.-ju in P.-ju, navodno brez njih pooblastila in vednosti. Glede na vse to sta mogli prvo in prizivno sodišče po pravici smatra-ti, da je zadostno gradiva, da se mo-re izključiti zatrdljivi dogovor in da bi tega sprejemanja nadaljnjih do-kazov o isti okolnosti ne moglo pre-meniti. Reviziji torej ni priznati ute-meljenosti.

R. St.

Trgovina.

I. redni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Ker se občni zbor, sklican na dan 29. marca t. l., v sled ne-sklepčnosti ni mogel vršiti, sklicuje bor-zni svet v smislu § 39, odst. 7, borznih pravil ponovno I. redni občni zbor na dan 8. aprila 1926 ob 16. uri v borzne prostore, Ljubljana, Kongresni trg 9/I. (poslopje Filharmonije). — Dnevni red ostane neizpremenjen. — Z ozirom na važnost tega občnega zbora se vljudo prosi vse člane, da se ga blagovolijo za-nesljivo udeležiti ali pa pooblastiti dru-gega borznega člana, da jih na istem za-

stopa. Pooblastilo se naj glasi: »Poobla-ščam(o) g. Y. J., da me (nas) zastopa na obnem zboru Ljub-ljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani dne 8. aprila 1926 z vsemi mi (nam) pripadajočimi pravicami. Ljublja-na, dne — Podpis.«

Skupščina izvoznicarjev. — Udruženje izvoznicarjev kraljevine SHS bo imelo svojo redno glavno skupščino v nedeljo dne 18. aprila v pisarniških prostorih v Beogradu s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev komisije za štetje glasov in pregled skupščinskega zapisnika; 2. Po-ročilo uprave o delu v lanskem letu; 3. Volitve novih članov uprave in 4. Raz-prava o predlogih uprave in poedinih članov.

Zunanja trgovina Poljske leta 1925. — Import je znašal 1666 milijonov zlatni-kov, eksport pa 1397 milijonov; obe šte-vilki sta nekoliko večji kot leta 1924. Seveda, če hočemo imeti natančno sliko, moramo poznati import in eksport v po-sameznih mesecih, in tam notri brž vi-dimo kolebanje zlatnika. Dvig izvoza od jeseni 1925 naprej je le navidezen in zni-žanje uvoza dvojno. Vse pride v poštev: valuta, oviranje uvoza po varstveni carini in uvoznih prepovedih itd.

Industrija.

Premogovna kriza v Angliji. Posve-tovanja med zastopniki premogovnih po-sestnikov in delegati rudarjev o poročilu premogovne komisije so zavzela zelo re-sen značaj. Voditelji delavcev so zapu-stili konferenco z vtisom, da bodo pod-jetniki svoje zahteve, ki so za rudarje nesporejmljive, hoteli uveljaviti v novi obliki. Voditelji rudarske zveze pa so izjavili, da so predlogi posestnikov ne-sporejmljivi.

Strojna moč — ameriško bogastvo. V izrabljanju strojne moči je skrivnost ve-likanske produkcijske zmoglosti ameri-ške industrije, poljedelstva in promet-nih sredstev, prav tako pa tudi skriv-nost za višino mezd, to se pravi za blago-stanje ameriškega delavca. O tem je pri-rénil študije »National Industrial Com-merce Board«. (Board — urad). Danes v tovarniški industriji, v poljedelstvu, ru-darstvu in v železnicah zaposlena strojna moč se ceni na več kot 150 milijonov konjskih sil. V tovarniški industriji je strojne moči petina vseh sil, čez 33 mi-lijonov; leta 1869 je imela strojna indu-strija 2,346.000 HP, pomnožitev od tedaj do danes znaša 1311%, torej 14krat te-kom dobrega pol stoletja. Od leta 1899 do danes pa znaša pomnožitev 236%, do-čim se je število dobivalcev mezd po-množilo samo za 90%, obseg produkcije pa za 185%. Kupna moč delavca se je napram letu 1914 dvignila za 28%. Ob začetku stoletja je prišlo na delavca 2.14 HP, leta 1923 pa 3.333, torej tudi tukaj pomnožitev za dobrih 50%. Glede poljedelstva je slika precej enaka. Leta

razpolagajo z zadostnimi vodnimi močmi za svoje gospodarsko življenje, med naj-važnejši pogonski faktor, potem se mora železo smatrati kot pravcati mozeg vse-ga današnjega kulturnega življenja. Mir-ne duše zamoremo trditi, da bi to bilo na mah uničeno v tem momentu, ko bi že-leza nestalo, in propadli bi brezdvomno v barbarstvo. Mi si vsaj ne moremo pred-stavljati našega vsakdanjega življenja brez železa, ker železo vsakdo rabi pri vsaki priliki, ali pa vse drugo, kar samo ni iz železa, s pomočjo železnega orodja izdeluje.

Ni se torej čuditi, da so tako ogromne količine železa, katerega se leto za letom v normalnih časih uporabi. Kako rapid-nim tempom raste konsum železa, poka-zujejo nam jasno statistični podatki o proizvodnji sirovega železa. Leta 1900 n. pr. se je izdelalo okroglo 40 milijonov ton, ta količina pa je leta 1913., katero se mora vzeti kot najmerodajnejša baza za predvojno statistiko, narasla že na 80 milijonov ton, torej se je podvojila v trinajstih letih. Da si zamoremo na-praviti stvarno sliko o tej količini, naj navedemo za primer, da bi se iz 80 mi-lijonov ton sirovega železa dal napraviti 15.080 metrov visok steber, ki bi imel 30 metrov v premeru.

Popolnoma razumljivo je torej, da so se vse kulturne države in narodi takoj

po svoji notranjepolitični konsolidaciji začele živo zanimati za gospodarsko iz-koriščanje prirodnih zakladov železnih rud ter v to svrhu zasnovale plavžarsko in občo železarsko industrijo, ki se je pri nekaterih narodih razvila do nepri-čakovanih dimenzij in popolnosti. Sko-raj da so bili prvi Angleži, ki so v po-sesti ogromnih količin premoga za kok-sanje in dobro upotrebljivih železnih rud, katere so v že preiskanih rudiščih proračunane za okroglo tri milijarde ton s povprečno 30% metalnega železa, a se v nadaljnjih geološko poznanih ležiščih domneva še rezerva od 9 milijard ton, ustvarili novo nacionalno železarsko in-dustrijo skoro v vseh pokrajinah Angle-ške in Škotske. Kljub temu, da je ta dr-žava imela dolgotrajne notranje politične boje, je ustanovila eno od najstarejših železarskih industrij, ki dandanes s sto in sto visokimi pečmi in dimniki liki obrežnim svetilnikom ponosno priča o moči in svetovni vladitvi britskega imperi-ja. Že leta 1913 je participirala Anglija z desetimi milijoni ton na celotni svetov-ni produkciji. Nadkrilile so jo samo Ze-dinjene države severno ameriške in pa Nemčija, ki pa so veliko pozneje stopile v kolo železarskih industrialcev, izkori-stivši v obilni meri izkustva, katera so si Angleži že davno pridobili, tako da so Amerikanci posebno pa Nemci v moder-

nosti in uspešnosti železarske koncep-cije prekosili celo Angleže same.

Gigantskim korakom se je razvijala osebno ameriška železna industrija, ki je leta 1913 dosegla respektabilno stvo-ritev okroglih 31 milijonov ton sirovega železa. Sicer se temu ogromnemu na-predku Amerike ni čuditi, če pomislimo, da se nahaja ravno v Zedinjenih državah največje bogastvo železnih rud, ki se kot sigurna zaloga ceni na okroglo štiri mili-jarde ton, ki vsebujejo povprečno dve milijardi ton ali 50% metalnega železa. Razven te količine pa se pričakuje še daljnih 75 milijard ton te rude v geolo-ško sicer poznanih, toda rudarsko še ne točno preiskanih slojiščih.

Med evropskimi državami je bila pač Nemčija, ki se je v neverjetno kratkem času ravno na temelju svoje moderno razvite železarske in premogovne indu-strije povzpela na vrhunc svoje moči. Ta je pred vojnim časom v svojih rudnih ležiščih razpolagala z okroglo eno mili-jardo ton železnih rud in je leta 1913 dosegla evropski rekord v proizvodnji sirovega železa, ki je znašala v Nemčiji nič manj kakor 20 milijonov ton. V lo-trinških minetah je posedovala ta drža-va okoli ene milijarde ton železnih rud, ki vsebujejo povprečno 36% metalnega železa.

(Dalje sledi.)

1850 je razpolagalo s približno 8 milijoni HP, danes razpolaga s 47 milijoni; takrat sta prišli na kmečkega delavca ravno 2 HP, leta 1920 pa že 4.5. Zato se je v zadnjih 70 letih poljedelska produkcija na glavo delavca skoraj potrojila. Izračunili so, da bi bilo danes brez te strojne moči okoli 20 milijonov delavcev več potrebnih kakor jih je sedaj, da bi spravili skupaj današnjo produkcijo. V strojnih močeh investirani kapital znaša pri poljedelstvu 1800 dolarjev za 1 HP, pri tovarniški industriji 1500, v rudarstvu 1000, pri železnicih pa 300.

Stroj za betonske ceste. Pred kratkim je dobil Berlin nov stroj za gradbo betonskih cest. Rabijo ga lahko za ceste do širine 9 metrov; pri delu napravi stroj na minuto 2.25 metra, ko gre nazaj, pa 9 metrov. Motor — na bencin — ima 8 konjskih sil. Za prevoz služi posebno ogrodje. Stroj lahko napravi na dan devet metrov široko in 250 metrov dolgo progo.

Nova pogajanja v kalijevi industriji. Ta teden se snidejo v Lugano v Švici zastopniki nemškega kalijevega sindikata s francoskimi zastopniki, da se pogajajo o podaljšanju že lani sklenjenih pogodb. Namen pogajanj je zveza obeh interesov za več let naprej, s ciljem, da se svetovna poraba kalijeve soli ob kolikor mogoče stabilnih cenah dvigne. Pogajanja bodo trajala več dni.

Davki in takse.

Državna trošarina na vino in vinski mošt in občinske doklade k tej trošarini v Sloveniji. V štev. 29 z dne 30. marca »Uradnega lista« objavljala delegacija ministrstva financ v Ljubljani statistiko o državni trošarini na vino in vinski mošt ter petijoti in na občinskih dokladah k tej trošarini v Sloveniji za leto 1925. Iz tabele I je razvidna obremenitev vina z občinskimi dokladi in sicer število občin, ki pobirajo doklade, ter odstotna obremenitev v posameznih občinah, iz tabele II. so pa razvidne količine vina inkluзивno petijota in vinskega mošta, ki so bile zatrošarinjene v posameznih davčnih okrajih ter zneski državne trošarine in občinskih dokladov k tej trošarini, ki so bili od doličnih količin pobrani. Na ozemlju ljubljanske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina od soda in v steklenicah, petijota ter vinskega mošta v letu 1925 197,544.46 kl. Od tega odpade na Ljubljano 59,488.48 hl. Napram letu 1924 z 218,046.71 hl od katerih odpade na Ljubljano 59,641.23 hl, je torej Ljubljana sama, pa tudi ozemlje ljubljanske oblasti precej nazadovalo. Na ozemlju mariborske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina od soda in v steklenicah, petijota ter vinskega mošta 129,229.80 hl, torej napram letu 1924 s količino 163,579.92 hl istotako znatno manj. Dosledno se je tudi danes znižal za ljubljansko oblast od 7.5 milijona na 6.6 milijona dinarjev (za Ljubljano od 2.01 milijona na 1.98 milijonov dinarjev), za mariborsko oblast pa od 5.6 mil. na 4.4 milij. Din. Obremenitev vina in vinskega mošta z občinskimi dokladi se je gibalo v letu 1925 v splošnem kakor leta 1924 med 25% in 250%. Višje doklade in sicer do 600% je pobiralo 61 občin, v letu 1924 pa samo 21. Pobiralo je pa doklade v ljubljanski oblasti v letu 1925 326 občin, leta 1924 pa 311 občin, v mariborski oblasti leta 1925 503, leta 1924 pa 426 občin. Vsega skupaj se je na občinskih dokladah k trošarini na vino in vinski mošt pobralo leta 1925 v ljubljanski oblasti 16,525.520.70 Din, od tega zneska odpade na Ljubljano 6,576.125.80 Din, v mariborski oblasti pa 7,092.826.44 Din, dočim se je v letu 1924 pobralo v ljubljanski oblasti 16,655.545.65 dinarjev, od tega v Ljubljani 6,961.487 dinarjev, v mariborski oblasti pa 7,447.416.67 Din. Vsi ti podatki se nanašajo samo na likv. navadna vina (petijota) od soda, na vinski mošt in na navadna vina v steklenicah, ne pa tudi na šampanjec in takozvana »fina vina«, kakor malaga, sherry itd.

Promet.

Gibanje parnikov. Paroplovna družba »Oceania« razglša naslednje situacijsko poročilo (z dne 3. t. m.): »Mrave« odpotoval bo 3. t. m. iz Barija v Benetke; »Jadera« prispel 15. marca v Cardiff, krca za Benetke; »Zora« prispel 2. t. m. v Newport, krca za Jadransko morje; »Sava«

prispel 2. t. m. v Marseille, nadaljeval bo za Oran, Casablanca, Las Palmas in Teneriffe; »Kosterna« odpotoval 2. t. m. iz Sušaka za Carigrad, Smirno in Trst; »Sud« prispel 1. t. m. v Teneriffe, nadaljeval bo v Casablanca, Oran in Trst; »Morava« prispel 3. t. m. v Trst, nadaljeval bo v Smirno; »Vladimir« na progi Jadransko—Egejsko morje — Carigrad; »Diamant« v Trstu, nadaljeval bo v Egejsko morje—Carigrad. — »Oceania.«

O zračnem prometu. — Na berlinskem letališču Tempelhof je bil promet v preteklem letu sledeči: odletelo je 4745 aeroplanov, leto prej samo 476; priletelo 4739, leto prej 465. Osební promet tja in od tam je znašal 20.428 oseb, leta 1924 samo 1706; prtljage 80.008 kg, prej 2008 kg; tovor 63.633 in 635 kg; pošta 9273 in 306 kg; časopisi 205.696 in 15.085 kg. Kakšen promet! — Med Londonom in Parizom bodo otvorili nočni zračni promet. Začeli so s poskusi koncem januarja, sedaj dela poskuse deset aeroplanov. Že prvi poskus se je brezhibno obnesel.

Zrakoplov in aeroplan. Zanimive ugotovitve objavljajo v zadnjem času Amerikanci o bodočnosti zrakoplova in aeroplana. Zlasti Humphrey Parker je vse omenje vreden. On pravi, da ima zrakoplov veliko prednost pred aeroplanom, tudi če ne gre čez običajno hitrost 95 do 110 kilometrov. Vidi se to zlasti v porabi bencina. Zrakoplov 150 ton porabi pri hitrosti 110 km na uro samo četrtino bencina, ki ga porabi aeroplan z istim tovorom, pri hitrosti 170 km pa polovico bencina. Pri aeroplanu ima hitrost veliko manjši vpliv na porabo kuriva, kakor pri zrakoplovu, tako da stopa pri manjši hitrosti zračna ladja zmeraj bolj v ospredje. Pri aeroplanu raste lastna teža veliko hitreje kakor teža možnega tovara. Glede bodočnosti pravijo, da se bo uporabljal aeroplan za manjše transporte, zrakoplov pa za večje. Stroški bodo pri obeh precej enaki, v razmerju s tovorom, ki ga prepeljujemo.

RAZNO.

Mednarodni šumarski kongres. Mednarodni šumarski kongres, ki se bo vršil koncem aprila v Rimu, bo porazdeljen v štiri glavne sekcije, in sicer: statistična, zakonodajna, šumsko-industrijska in sekcija, ki bo obravnavala vprašanja vzgoje in izkoriščanja gozdov. Razen tega bodo vse sekcije porazdeljene na več podsekcij. Število teh podsekcij bo odvisno od števila referatov o raznih vprašanjih.

Privreda. Službeno glasilo Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu prinaša v svoji IV. številki: »Poročilo Narodne banke za leto 1925.« »Ekonomska važnost pomorskega položaja kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev.« »Naši državni dolгови« in druge važne članke in informativne notice.

Moderno preseljevanje narodov. — Letos bodo prišle v Evropo cele množice Amerikancev in imajo nekatere parobrodne družbe za poletje že vse prostore razprodane; ne sprejemajo nobenih popotnikov več. Nekatere so bile razprodane že pred par tedni. Ameriško gospodarstvo je na višku konjunktura in denarja je izobilju. Ker imajo Amerikanci veliko stikov z Evropo in ker so v svoji domovini navajeni na dolge razdalje, zato se za izlet v Evropo prav lahko odločijo. Parniki morajo ugodno priliko kar moč izkoristiti, ostanejo v evropskem ali ameriškem pristanišču le prav kratek rok in brzijo z največjo hitrostjo po oceanu naprej. Nemei gredo srednjim slojem zelo na roko in so napravili »tretji razred« s kajitami za turiste. Izobraženec, ki ne razpolaga z velikimi denarnimi sredstvi, hočejo napraviti prevoz udoben ter jih hočejo ločiti od izseljencev. V vsaki kajiti sta dve postelji do 4, popotniki tega razreda imajo okusno opremljeno obednico, udobno kadilnico in prijazne družabne prostore. Prevozniki iz Hamburga ali Bremena v Ameriko in nazaj znaša okoli 12.000 dinarjev. Ta razred bodo uporabili posebno ameriški dijaki, ki hočejo prebiti svoje počitnice v Evropi in obiskovati na evropskih univerzah počitniške tečaje. — Že lani so pustili Amerikanci ogromne vsote v Evropi, zlasti v Franciji in Italiji, letos ravno še z večjimi. Tako se Amerika Evropi vsaj malo oddolži.

Radorazstava. Uprava Ljubljanskega velesejma organizira vzajemno s tukaj-

šnjim Radio-klubom priliko letošnjih velesejskih prireditvev specialne radio-razstave, in sicer: Od 26. junija do 5. julija se vrši Mednarodni vzorčni velesejem. Pri tej priliki razstavijo samo producenti in trgovci radio-aparate in dele. Razstava bo nameščena v posebnem oddelku. — Ob priliki Pokrajinske razstave od 1. do 12. septembra pa bo radio-razstava obiskovalcem poleg tovarniških aparatov predvedla tudi radio-aparate in nadomestne dele, ki so jih izgotovili naši radio-amaterji. V posebnem paviljonu, ki bo občinstvu dostopen tudi zvečer, se bo preizkušalo aparate svetovnih tvrdk in onih amaterjev. — Posebne premije bodo nagradile vztrajnost in pridnost najboljših amaterjev. — Vse informacije daje Ljubljanski Radio-klub in uprava velesejma.

Jod v Rusiji. — Odcevkí številnih petrolejskih jam pri Baku gredo v Kaspisko morje. Doslej so vzeli vsako leto 150 do 200 ton joda s seboj. Ker je joda v odcevkíh razmeroma prav malo, 0.015 do 0.02 g na liter, je bilo težko dobiti način izločitve, ki bi se splačal. Sedaj je to vprašanje rešeno v toliko, da so napravili majhno poskusno tovarno; s posebnimi čistilci in precejevalci zadržijo jod in ga dobijo sedaj na dan okoli 16 kilogramov.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja članstvo, da je proračun za leto 1926 vsakemu članu v gremijski pisarni med uradnimi urami na vpogled.

Gremij trgovcev Celje razglša: Uradni list št. 7 z dne 25. januarja t. l. objavlja med drugim tudi pravila o posesti in prodajanju strupov in strupenih stvari s strani trgovcev. Ta pravilo je izdalo ministrstvo narodnega zdravja že 2. marca 1921 in se do danes pri nas niso izvajala, ker veljajo tozadevno v Sloveniji določbe obrtnega reda, dočim so pa pravila izdana na podlagi določb tozadevnega srbskega zakona, katerega veljavnost ni bila razširjena na naše pokrajine, so se kljub temu pojavili slučajji, da so nekatere oblasti v Sloveniji postopale v smislu tega pravilnika. Ker bi imelo to za trgovce, ki prodajajo n. pr. modro galico, sodo, ali žvepleno kislino itd. — občutne posledice, z ozirom na to, ker jim v smislu obrtnega reda ni potreba zaprositi posebno dovoljenje za prodajo navedenih strupov in strupenih stvari, se je gremij trgovcev v Celju obrnil na tukajšnjo obrtno oblast s prošnjo za pojasnilo, katere določbe bi naj v tem pogledu za priizadete trgovce veljale. Pri tej priliki je gremij naglašal, da se zakoni, kakor je naš obrtni red, ne dajo naredbenim potom, kakor je gorenji pravilnik, izpremeniti ter, morajo za nas v Sloveniji veljati le določbe obrtnega reda. Na tozadevno intervencijo je dobil gremij s strani obrtne oblasti, ki je prejela potrebna navodila velikega župana mariborske oblasti pod št. O 590/1 z dne 3. marca t. l. pojasnilo, da veljajo tozadevne določbe gorenjega pravilnika le za območje bivše Srbije ter ne veljajo za območje Slovenije. Toliko vsem članom, ki se bavijo s prodajo modre galice, sode, žveplene kisline itd., v vednost in ravnanje. — Predsednik.

Občni zbor gremija trgovcev v Celju.

(Konec.)

Pri sedmi točki dnevnega reda se je o vprašanju zapiranja in odpiranja lokalov razpravljalo v daljši debati, kjer so posegali v besedo gg. Stermecki, Fazarine in Stoklas kot zastopnik pomočniškega zbora. G. Fazarine je poročal, da so nekateri člani, osobito specerijske stroke izrazili željo, da bi se lokali vsaj ob sobotah in dan pred prazniki zapirali eno uro kasneje, to je ob sedmi uri zvečer, kakor je to sedaj določeno in to zato, ker prihajajo konzumenti navadno ob sobotah plačati svoje račune. Ker je večina konzumentov zaposlenih do šeste ure, prihitijo vsi v zadnjem hipu, da poravnajo plačila. Pri svojem predlogu se

je oziral na določila zakona o zaščiti delavcev in je bil mnenja, da v pogledu določb tega zakona bi se s podaljšanjem delovnega časa ne storile krivice trgovskim nastavljenecem.

Ker je predsednik g. Stermecki izrazil željo, da bi se odpiranje in zapiranje lokalov v področju mesta Celja uredilo enotno, neglede na posamezne stroke, se je predlogu gospoda Fazarine pridružil s predlogom, da bi se trgovine vseh strok ob sobotah in dan pred prazniki držale eno uro dalj odprte. Dodatno je še predlagal, da bi se sklenilo, da se more trgovsko pomožno osebje zadržati v poslu po potrebi še eno uro po zatvoritvi lokalov, istotako pa tudi po potrebi samo ob praznikih od 8. do 12. ure in to pri zaprtem lokalu, da bi se tako uredilo notranje posle. K tem predlogom se je oglasil g. Stoklas kot zastopnik pomočniškega zbora ter je v imenu pomočniškega zbora protestiral pri podaljšanjem delovnega časa. Strinjal se je pa s predlogom, da bi se ob sobotah in dan pred prazniki delalo do sedme ure zvečer, vendar zahteva, da bi se za to naduro nastavljenec priznal nek ekvivalent v obliki dopusta. Predsednik g. Stermecki je na te zahteve pojasnil, da nastavljenec ne morejo za to naduro zahtevati nobene posebne odškodnine, ker se pri tem ozira na določila zakona o zaščiti delavcev, ki daje delodajalcem pravico nastavljenec zaposliti od 8 do 10 ur dnevno. Nadare se honorirajo le v takih slučajih, če se je prekoračil delovni čas do 10 ur. Končno pa je še pripomnil, da delodajalci uvidevajo vse pravice svojih nastavljenec in ščitijo tudi njih pravice, če se nastavljenec izkaže vrednim. Ravnotako pričakuje tudi s strani nastavljenec, da svoje-mu šefu v slučaju potrebe pomagajo tudi po času, ki je določen kot delovni, ne da bi za to zahtevali kakšne posebne nagrade. Predlog g. Fazarine, da se lokali ob sobotah in dan pred praznikom zapirajo eno uro kasneje, torej ob sedmi uri zvečer in da se nastavljenec po potrebi zadrži v poslu eno uro po času zapiranja lokalov in po potrebi tudi ob praznikih od 8. do 12. ure v zaprtem lokalu, je dal predsednik g. Stermecki na glasovanje. Proti predlogu je bil samo en glas. Nova ureditev se ima izvajati izza 1. aprila, o čemur se obvesti tukajšnjo obrtno oblast.

Za delegate na zvezin občni zbor, ki se bo letos vršil v Kranju, se soglasno izvolijo sledeči gg. Stermecki, Lukas, Fazarine, Leskovšek in Loibner.

Predno je predsednik prešel k služajnostim, je podal besedo gosp. Ivanu Mohoriču. Obsojal v kratkem poročilu novega protidraginjskega zakona, kojega namen je edinole naše trgovce preganjati, ne da bi se s tem draginja omilila.

Gospod Ivan Mohorič je podal v svojem poročilu najprvo splošno karakterizacijo gospodarskega položaja v preteklem letu. Povdarjal je, da je bila situacija vsled padanja blagovnih cen, in občutno povišane nove autonomne tarife za trgovce ves čas zelo prekarna. Poostrišla pa jo je še pojačana konkurenčnost in poostreno vterjavanje davkov v poletju lanskega leta.

Nato je prišel na razmotrivanje vprašanja pojačanja trgovskega prometa v Celju. Podal je pregledno sliko o položaju vseh panog industrije, ki so zastopane v celjski okolici, predvsem kemične, emajlne, keramične, železarske, mlinarske in lesne industrije in naštel vsa prizadevanja trgovske zbornice, da se pri trgovskih pogodbah za naš eksport ohranijo stara inozemska tržišča. Bilanca pa kljub temu sedaj ni najugodnejša. Dokazal je pomen prospevanja te industrije za povzdigo trgovskega prometa. Za lesno trgovino bo važna prihodnja direktna tarifa z Italijo; za hmeljarsko trgovino pa trgovinska pogodba z Francijo, Belgijo in Anglijo.

Nadalje je razpravljalo o vprašanju zboljšanja železniške prometnih zvez s Celjem in naštel ovire, ki jih povzroča Celju sedanji vozni red radi Zidanega mesta. Povdarjal je važnost elektrifikacije celjske okolice in njenega izkoriščanja za pridobitev novih industrij. Nato je citiral podatke o statistiki rubežev v celjski oblasti, ki so dosegli po »Uradnem listu« 6275 primerov, kar najbolje ilustrira težak položaj.

Končno je omenjal črtanje kreditov za celjsko državno trgovsko šolo in za trgovsko-obrtno nadaljevalne šole sploh in

podal poročilo o tekočih zadevah za znižanje poštnih pristojbin in revizije taksnega zakona.

Zanimivo poročilo je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem.

Predsednik gosp. Stermecki mu je izrekel v imenu vseh zborovalcev svojo zahvalo za ves njegov trud za povzdigo našega gospodarstva, ter ga istočasno naprosil, da tudi nadalje štiti interese našega gospodarstva.

Pri slučajnostih sta se sprejeli dve važni resoluciji in sicer resolucija za združitev mestne in okoliške občine v eno občino in protest proti uveljavljanju novega protidraginjskega zakona, ki so se posebej že objavile.

Nadalje se je sklenilo, da se ukine naredba G. D. C., po kateri se naknadno pobirajo razlike na premo plačanih carinskih pristojbinah in se te razlike ugotovijo šele ob priliki revizije glavne kontrole v Beogradu, ter pobirajo potem ko je trgovec blago že davno prodal. Ker trgovec te naknadne pristojbine nikjer več ne more vkalkulirati in jih potemtakem mora nositi sam, utrpel vsled pogrešne kvalifikacije nadležnega carinskega urada občutno škodo, je naravno, da se od trgovca ne more zahtevati da odgovarja za škodo katero je napravil dotični carinski uradnik.

Nadalje je predsednik poročal o težkočah, v katerih se nahaja uprava Trgovskega lista in to samo po krivdi trgovcev samih, ki ne znajo ceniti in ne podpirati lastnega glasila. Zalostno je dejstvo da je v Celju med 232 lanov na list naročenih samo ca. 40, medtem ko se vsi drugi uradi, državni kot zasebni za list mnogo bolj zainteresirajo kot pa trgovci. Apeliral je navzgor, da se naj naročijo na list in se je istočasni tudi sklenilo, da bo tajnik sam vse člane obiskal, da se pri njemu saj za en četrti leta za Trgovski list naročijo. V istem smislu je predsednik priporočal akcijo društva Trgovske akademije, katero hoče s prireditvijo denarne loterije črpati saj toliko denarnih sredstev, da se omogoči zgradba lastnega poslopija. Srečte se dobi v tajništvu gremija.

Ker ni bilo drugih predlogov, je predsednik zborovanje ob 22. uri zaključil.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani. 1 kg govejega mesa 15 do 19, jezika 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 18 do 19, ledvic 18 do 19, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 12, telečjega mesa 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjskega mesa 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledvic 25 do 27.50, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanina 19 do 20, masti 25 do 27.50, šunke 35, prekajenega mesa 29 do 32, prekajenih parkljev 10 do 12, glave 12.50, jezika 35, koštrunovega mesa 14 do 15, kozlička 25, konjskega mesa 6 do 8, 1 kg krakovskih klobas 40, debrecinskih 40, hrenovk 35, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 30 do 40, polprekajenih kranjskih 67, prekajene slanina 28 do 30, kokoš 30 do 45, petelin 30 do 40, raca 30 do 35, nepitana gos 70, domač zajec 10 do 20, 1 kg karpas 30, ščuke 30,

klina 13.50 do 15, mrene 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50, liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 40 do 45, čajnega 60, kuhanega 45, bohinijskega sira 36, sirčka 9 do 10, eno jajce 1, liter vina starega 18 do 20, novega 14 do 16, čaša piva 3.25, vrček piva 4.50 do 4.75, 5.25 do 5.75, 1 kg belega kruha 6, črnega 5, rženega 5, 1 kg jabolč 5 do 12, ena oranža 1 do 2.50, limona — 75 do 1, 1 kg rožičev 10, fig 10 do 16, dateljnov 25, orehov 12, jedre 30 do 32, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 10, 1 kg kave 40 do 76, pražene 52 do 100, kristalnega sladkorja 13.50, v kockah 15.50, kavne prinesi 20, riža 9 12, liter namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, 1 kg soli 4.50, celega popra 52, mletega 54, paprike III. vrste 20, sladke 56, liter petroleja 7, 1 kg testenin 9 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75 do 100, 1 kg mčke št. 0 — 5.75, št. 1 — 5.25, št. 3 — 4.50, št. 5 — 3.75, št. 6 — 3, kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 4.50, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 8 do 9, ržene moke 5, 1 q pšenice 330—340, rži 260—290, ječmena 230—250, ovsa 225 do 245, prosa 275—300, nove sušene koruze 200—210, ajde 280—300, fižola ribničana 350, prepelčarja 350, graha 400—500, leče 600, 1 q premoga 44, kub. meter trdih drv 160, mehkih 75, 1 q sladkega sena 70—80, polsladkega 60, kislega 50, slame 50, 1 kg ajserice tržaške 15 do 17, berivke 40 do 45, metovila 25, radiča 15 do 17.50, poznega zelja 6 do 7.50, rdečega zelja 6 do 7.50, kislega 2.50 do 3, ohrovt 6 do 7.50, karlijol 8 do 10, kole rab podzemnic 1 do 1.50, špinače 14 do 16, graha v stročju tržaškega 12 do 14, čebule 3 do 3.50, česna 15, krompirja 1.25 do 1.50, novega krompirja 10, repe 1 do 1.50, kisle repe 2 do 2.50, korenja 1 do 1.50, peteršilja 10 do 12, zelenjave za juho 10 do 12, kos artičoke 2 Din.

Mariborski velikonočni trg — drugi in tretji dan (1. in 3. aprila). Prvi dan mariborskega velikonočnega trga je bil izredno dobro preskrbljen in obiskan, pa tudi drugi in tretji dan je bilo zelo mnogo prodajalcev in kupcev na trgu, čeravno so bile nekatere stvari še dražje kot prvi dan. Kakor je bilo prvi dan mnogo oljčnih vejic in drugih šopkov za Cvetno nedeljo na trgu, tako je bilo zadnje tri dni, t. j. 1., 2. in 3. aprila brezštevilo pomaranč, jajc in pirhov, velikonočnih pogačic in kolačev, katere je ljudstvo kaj pridno kupovalo. Z mesom so se ljudje večinoma že prvi dan preskrbeli in zato zadnje tri dni ni bilo v taki obilici kot 27. marca, pa tudi slaninariji so zadnje tri dni popolnoma izostali. Bilo je pa 1., 2. in 3. aprila izredno mnogo morskih in navadnih rib, ki so se prodajale po precej primerni ceni 12.50 do 50 Din za kg. Vrh tega so se dobile morske ribe po gostilnah in kletih in posebno male sardelice, katere ljudstvu radi svoje okusnosti in nizke cene jako prijaajo. Jajca so se v teh treh dneh podražila za 25 par pri komadu. Mleko se je nenavadno drago prodajalo in še kljub temu se ga veliki četrtki že ob 9. uri predpoldne ni dobilo na trgu; mlekarjo Bernhardt na Koro-

ški cesti se pa ženske v četrtki in petek takorekoč oblegale in marsikatera je morala iti brez mleka domov — ker ga je tudi tu primanjalo. — Vse tri dni je trg trajal, ne kakor druge tržne dni, do poldne, temveč skoraj do mraka.

Kovinski trg po 20. marcu. Ameriška produkcija surovega železa v marcu je šla napram januarju nazaj, tako absolutno kot relativno. Kupčija na trgu surovega železa je malo potihnila, jekleni trg je pa nekaj bolj živahen, odgovarja jo prihajajoči seziji. — V zadnjih dneh so se pojavili v evropskem časopisju ponovno glasovi o napredovanju pogajanj glede mednarodnega dogovora v evropski železni industriji. »Petit Parisien« pravi, da so pogajanja že zelo napredovala in da so se dogovorili že o modalitetah prodaje in produkcije. »L'Information« ponavlja to, kar smo že enkrat pisali o listih 200.000 tonah. »L'Usine« pravi, da so difference glede dodelitve kvote že izravnane, itd. Drugi listi zopet pravijo, da so vse vesti preuranjene in da bo še dosti vode preteklo, preden se bodo pokazali vidni uspehi. — Izgledi angleške železne industrije so še zana-prej zelo negotovi, konsumenti so še zmeraj rezervirani in povpraševanje kolikor mogoče omenjujejo. Sicer je res, da imajo predcenti danes le prav majhen dobiček, a za konsumenta to ni nobeno dokazilo; on rajši kupi inozemsko blago, ker je cenejše. Kontinentalno surovo lito železo je na primer za 2 šilinga in 6 pence cenejše kot angleško. Producenti kažejo veliko odporno silo in čakajo na nagib s kontinentalnega trga, na tamošnjo stabilizacijo; potem bo položaj zanje takoj drugačen. — Frank je šel spel nazaj; te razmere ne morejo dvigniti na francoskem trgu veselja do nakupa. Francosko gospodarstvo čakajo še žalostni dnevi. Vpliv razvrednotenega franka se prav jasno zrcali v trgovski bilanci meseca februarja; uvoz se je napram januarju dvignil, v februarju za 56 odstotkov, izvoz pa samo za 4. Cena surovega železa je ostala nespremenjena, 407.5 frankov; povpraševanje po hematitu je dobro, cena tudi nespremenjena. Cene polfabrikatov: surova pločevina 700—750 frankov, srednja 940 do 980, fina 1150 do 2000; železo v palicah 680 do 700. V eksportni trgovini ni nobene spremembe. — Belgijski kovinski trg je trden, zlasti surovo železo je predmet živahnega povpraševanja. V pločevini se pozna močna nemška konkurenca. Zadnje notacije: železo v palicah 570 do 580 belg. fr., tračnice 590 do 600, surova pločevina 625, srednja 685, fina 865 do 930. — Luksemburški trg je nespremenjen dober. — Ne od zunaj in ne od znotraj ne kaže nemški trg nobene omembe vrednega nagiba. Domači trg je kljub začasnemu poživljenju še zmeraj nezadovoljiv. Menda bodo tudi v aprilu, produkcijo jekla omejili, Zvezne cene so ostale nespremenjene. Eksport je malo popustil. — Na Češkem nič novega. Gospodarski položaj je neugoden in dela skrbi, omejitve obratovanja v najvažnejših panogah industrije niso ugodno znamenje. Konkurenca na eksportnem trgu je zelo močna; zelo slabo

vpliva tudi nezadovoljivo finančno stanje sosednih držav, ki se morajo zato pri nakupu blaga omejiti. — V Rusiji je položaj nespremenjen, pomanjkanje blaga strašansko, domača produkcija nezadostna, inozemski uvoz otežkočen po znanih ruskih nabavnih pogojih. Pot ozdravljenja je pa res povsod počasna.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani obvešča zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se termin 2. aprila 1926, ki je bil določen za predložitev ponudb za dobavo 11.500 kg železne pločevine za tenderje in za dobavo klinterit plošč ter termin 6. aprila t. l. za dobavo 14 komadov »Minimax« aparatov podaljša do 10. aprila t. l. Ista direkcija sprejema do 10. aprila t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg obličnega železa. Predmetni pogoji so na vpogled pri Ekonomskem odeljenju te direkcije. — Dne 26. aprila t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertna licitacija glede dobave orehovih desk ter orehovega in bukovega furnirja. — Pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu se bo vršila dne 1. maja t. l. ofertna licitacija glede dobave 50 komadov kirurških opar za instrumente.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Vabilo

na

IV. redni občni zbor

ki ga bo imela

trgovsko-industrijska delniška družba

»Merkur« v Ljubljani

v ponedeljek dne 12. aprila 1926 ob 16. uri v posvetovalnici tiskarne »Merkur« v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica št. 13.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta in predložitev računskega zaključka za leto 1925.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev bilance za leto 1925 in sklepanje o porabi čistega dobička in podelitev absolutorija.
4. Nadomestna volitev petih članov upravnega sveta v smislu § 11 družinskih pravil.
5. Volitev treh članov nadzorstva v smislu § 11 družinskih pravil.
6. Slučajnosti.

Glavovalno pravico na občnem zboru imajo po § 28 družinskih pravil oni delničarji, ki založe najkasneje osem dni pred občnim zborom, t. j. do vstetega dne 4. aprila 1926 svoje delnice ali začasna potrdila o vplačanih delnicah II. emisije pri družinski blagajni v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica 13, kjer dobe legitimacije, ki se glase na njih ime in v katerih je navedeno število založenih delnic in na nje odpadajočih glasov. Vsakih pet delnic daje pravico do enega glasu.

Ce bi občni zbor ne bil sklepčen, se mora vršiti najkasneje tekom enega meseca nov občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih delničarjev in na velikost zastopane glavnice.

Upravni svet.

KJE SE KUPI?
Le pri trdki
Josip Petelinc
Ljubljana

Prvišernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetlovo znanih znamk
Singer - Adler - Phonix.
Iskoten posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olja, jermena, pnevmatika.
Ponk o vezanju na stroj brezplačno!
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Damske flor nogavice
v vseh barvah in vrstah od 18—
naprej, moške nogavice, dokolenke,
otročje nogavice, volna, bombaž, žepni
robci, modni pasovi, toaletne potrebščine,
čelste za zobe, obleke in čevlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri
Petelinc Josip
LJUBLJANA
blizu Prvišernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kandižov in sladčic
PRAVI MALINOVEC
Sadna marmelada „Nektar“
Sadni grog (Punsch)
— Limonov sok —
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ulica 13
!!! Zahtevajte cenike !!!

Na debelo **JADRAN** Na debelo
izvozna in uvozna družba z o. z.
V LJUBLJANI
Veletrgovina s špecerijskim, kolonijalnim
blagom in deželnimi pridelki
Brzjavaj: „JADRAN“, Ljubljana — Telefon interurban št. 113

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
TISKARNA „MERKUR“
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 332. TELEFON ŠTEV. 332
Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Veletrgovina
v
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave s električnim
obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!